SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 109. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 9, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ЧЕРВНЯ 1990 Ч. 109 РІК XCVII

СЕСІЯ ВР УССР ПІДГОТОВЛЯЄ ЗАКОН ПРО СУВЕРЕНІТЕТ

Київ. — Як уже інформовано, головою Верховної Ради УССР 6-го червня обрали Володимира Івашка, який негайно взявся створювати свій апарат керівників. **В наступній праці сесії більшість демократичних депутатів участи не брали, щоб не** нести відповідальности за вчинки комуністичних апаратчиків, котрі 70 років тому узурпували владу і тепер за допомогою різних нечесних маніпуляцій знову забезпечили собі місця в уряді.

В голосуванні взяли участь 332 депутати із 449. В. Івашко здобув 278 голосів і був обраний на пост президента, хоч велика група депутатів протестувала проти поєднання посту першого секретаря ЦК КПУ і голови ВР УССР. Під час голосування перед будинком відбулася багатолюдна демонстрація, під час якої люди тримали гасла: „Геть Івашка!", „Ганьба КПСС!"

Першим засупником Івашка обрано представника консервативного крила Івана Плюща, а другим ще більш консервативного партапаратчика Володимира Гриньова. Тепер вони на чолі з Івашком приступили до підготови закону про суверенітет УССР.

Прокуратор не погоджується з доказами захисту

Єрусалим, Ізраїль. — В середу, 6-го червня, на судовому процесі над Іваном Дем 'янюком, що відбувається тут, прокуратор заявив членам Верховного суду, що обвинувачення не погоджується з доказами захисту. Як відомо, адвокат підсудного твердить, що І. Дем'янюк не міг бути сторожем концтабору Треблінки "Іваном Грозним", бо перебував на курсах підготови в іншому німецькому таборі.

Колишні в'язні Треблінки твердили на суді, що постійно бачили Дем'янюка від літа1942 до серпня 1943 року, коли там відбулося повстання в'язнів. Їх зізнання суперечать словам колишнього табірного сторожа Гната Данильченка, який пізнав Дем'янюка на фотографії 1942 року. Данильченко твердив, що вони оба служили в Собіборі, німецькому таборі смерти, розташованому недалеко від Треблінки.

Головним речовим доказом вини Дем'янюка є нацистська виказка з тією ж світлиною, яка була використана для розпізнання його особи. Однак виказка свідчить, що Дем'янюк був у Собіборі, а не в Треблінці. На питання одного із п'ятьох суддів, прокуратура не зуміла дати задовільної відповіді.

Асистент державного прокуратора Міхаель Шакед твердить, що Дем'янюк служив як у Собіборі, так і в Треблінці. Він сказав, що перебування підсудного в Собіборі не заперечує зізнань колишніх в'язнів Треблінки. Шакед підкреслив, що сторожі зі Совєтського Союзу, яких брали на службу в концтабори, не мали постійного „місця праці", а перекидалися з одного місця на друге, щоб не нав'язувати дружніх відносин з в'язнями.

На третій день чергового судового процесу Дем'янюка в залі не було. За словами його 24-річного сина Івана, лікар порадив Дем'янюкові залишитися в камері і відпочити, бо в понеділок по дорозі в суд у поліційному авті в нього почалися сильні болі в хребетному стовпі.

Д. Павличко проголосив маніфест Демократичної Партії України

Київ. — „Голос Америки" подає, що 31-го травня в Києві Дмитро Павличко проголосив маніфест Демократичної Партії України, як голова Тимчасового комітету, про що він повідомив у інтерв'ю в київському радіо. Він поінформував що у теперішньому багатопартійному устрої є конечна дія Демократичної Партії України, яка буде працювати для національного відродження і національних прав населення України, як і всіх народів, що живуть в Україні.

Маніфест підписаний 88 особами, поміж якими є народні депутати СССР і України, відомі науковці, письменники і робітники як також представники інтелектуальних кіл. Д. Павличко заявив, що ДПУ встановила економічну і екологічну програми і плян соціяльного забезпечення. Однак на першому місці Д. Павличко ставить для партії інтелектуальні проблеми. Він надіється також, що число членів партії буде зростати, а її конґрес плянується на осінні місяці.

КВИТКИ НА КОНЦЕРТ „ДУДАРИКА" Є В УКРАЇНСЬКИХ КРАМНИЦЯХ

Джерзі Сити, Н.Дж. — Квитки на концерт хору „Дударик" в Карнеґі Голл в Ню Йорку, що відбудеться в понеділок, 18-го червня, можна купити тепер в українських крамницях — в „Арці" тел. (212) 473-3550, „Сурмі", тел.: (212) 477-0729 і в Нюарку у крамниці „Дніпро" тел.: (201) 373'8783.

У Львові відбувається виставка праць А. Оленської-Петришин

Джерзі Сити, Н.Дж. — В Музеї Українського Мистецтва у Львові відбувається тепер виставка праць мисткині Аркадії Оленської-Петришин із ЗСА.

Виставлено 19 великих олійних картин її відомої тематики із світу кактусів, а також офорти тієї ж тематики. Відкриття виставки відбулося в неділю, увечорі 3-го червня, в залях музею при вул. Драгоманова ч. 42 і вона буде тривати до 14-го червня.

З нагоди виставки появився чепурний каталог із репродукцією одної картини з кактусами і списком виставлених творів, як також коротким життєписом і цитатами із критик чужинецької преси.

Українські поети появляються на сторінках преси в Україні

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. К.). — Сучасна преса в Україні „відкриває" постійно українських поетів і письменників, які ще минулого року не знайшли б місця на її сторінках.

І так в тижневику „Україна" з травня знаходимо довгу і вичерпну статтю прикрашену знімками, пера Мікулаша Неврилого про Леоніда Мосендза, в якій автор підкреслює багатогранність зацікавлення Л. Мосендза від науки до перекладництва, поезії та публіцистики. Зокрема була у Л. Мосендза, як пише М. Неврилий, жадоба пізнання західньої культури, яку і зумів впізнати, перебуваючи довгі роки скитальщини на Заході.

Із статті довідуються читачі про дружбу Л. Мосендза із другим перебуваючим на Заході українським письменником-поетом Юрієм Кленом та про їхню спільну пародійну збірку віршів п.н. „Дияболічні параболи", що вийшла під спільним псевдонімом цих двох поетів Порфирія Горотака у Зальцбурзі в 1947 році. „Яку життєрадість мусить мати народ, що навіть у тяжких умовах життя — в далекій повоєнній чужині — умів не падати духом, щиро сміятися і з гумором сприймати свою долю", — стверджує з подивом автор статті, який дальше цитує численних українських інтелектуалів і письменників, що писали про Л. Мосендза, як небуденну під кожним оглядом людину, яка помимо своїх численних талантів ніколи не ставила понад усе матеріяльний бік життя. Тим і закінчує тристорінкову статтю М. Неврилий, цитуючи із листа Л. Мосендза до дружини: „...я думаю, що кожна людина, якої ідеалом не є банкова книжка й пенсія є трохи Дон-Кіхот. Жінки завжди більше раціонально дивляться на світ і тому серед них немає Дон-Кіхотів".

Поруч статті про Л. Мосендза в „Україні" знаходимо багатий вибір із його поезій п. н. „Вдивляюсь в прийдешність свою", і відбитку обкладинки його найбільше відомого твору-повісті п.н. „Останній пророк".

Також у травневому числі „України" читаємо спогади пера друга П. Мосендза, Юрія Клена-Освальда Бурґгарда із збірки „Спогади про неокласиків", які появилися в рік смерти поета (1947). Редакція завважує, що: „упродовж десятиліть ім'я Юрія Клена якщо і згадували у нас, то неодмінно, як „фашиста". Підстави до такого ярликування були на долоні: 1931 року виїхав (а точніш — реемігрував) до Німеччини. А як йому уже велося там — нікого не обходило. А залишився б? Неважко уявити подальшу долю — опинився б там, де опинилися його

(Закінчення на стор. 4)

Не хочуть судити воєнних злочинців

Лондон.— У вівторок, 5-го червня, Палата лордів у британському парляменті великою більшістю голосів відкинула урядом пропонований закон, який дозволяв би судити запідозрених нацистських воєнних злочинців, які тепер живуть в Англії, за злочини заподіяні в країнах Прибалтики, Білорусії та України тому 50 років.

Ціллю пропонованого закону було судити запідозрених воєнних злочинців, які не були британськими громадянами, коли доконували ці мнимі злочини під час Другої світової війни. Палата лордів, що складається з невиборчих членів у британському парляменті, відкинула цей законопроєкт голосами 207 до 74 і цим залишила Англію єдиною країною із союзників Другої світової війни без закону, що дозволяв би покликати до судової відповідальности запідозрених воєнних злочинців.

Цей же закон, що був відкинений більшістю голосів у Палаті лордів, був прийнятий голосами 273 до 60 в Палаті громад, ще в березні. Дискусія в цій справі була дуже емоційна та тривала понад дев'ять годин. Одні переконували, що важко судити людей за мнимі злочини тому 50 років, інші твердили, що час не повинен бути оправданням не покарання за злочинства.

Хоча теперішнє рішення вибило з рейок пляни уряду про негайне потягнення до судової відповідальности запідозрілих воєнних злочинців, це не означає, що закон усунено на завжди. Знавці твердять, що уряд різними способами може пробувати узаконити відкинену пропозицію, починаючи нові заходи в наступній сесії британського парляменту.

Помер о. Юрій Дубицький

о. Ю. Дубицький

Потставн, Па. — Тут у місцевій лікарні після тяжкої недуги у четвер, 7-го червня, помер о. крилошанин Юрій Дубицький.

Народився о. Ю.Дубицький 15-го квітня 1909 року у Звенигороді в Галичині у священичій родині о. Андрія та Ольги з Борисів Дубицьких. Середню освіту закінчив іспитом зрілости у Стрию 1929 року та вступив на студії до семінарії Української Католицької Богословії у Львові. У листопаді 1934 року одружився з Неонілею, дочкою о. Володимира та паніматки Винявських. Висвячений 4-го серпня 1935 року Єпископом Іваном Бучком у катедрі св. Юра у Львові. Був парохом Липиці Долішньої та Серників Горішніх у Галичині.

Після скитань в Австрії, переселився з рідною до ЗСА, де був парохом у Магоной Ситі, Шамокині та Мейзвіллі, Па., до кінця свого відданого душпастирського життя.

Парастас буде відправлений у неділю, 10-го червня, о год. 7-ій вечора у цекві св. Івана Хрестителя у Мейзвіллі. Священичі похоронні відправи запляновані на понеділок, год. 11-ту вранці в церкві св. Івана Хрестителя, а опісля на парафіяльний цвинтар.

Покійний залишив у смутку дружину Неонілю, доньок Ірену Стрийську та Марію Коваль з родинами та синів о. Романа, Юрія та Андрія.

СЕНЬЙОРИ ЇДУТЬ ДО АТЛАНТИК СИТІ

Ню Йорк. — Відділ сеньйорів при „Самопомочі" влаштовує в середу, 13-го червня, поїздку до Атлантик Ситі. Від'їзд о год. 7:45 ранку від 2-ої аве. між 5-ою і 6-ою вул. Ціна поїздки — 13 дол. від особи. Касино повертає 10 дол.

ЗАВОРУШЕННЯ У КИРГИЗІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Москва. — У киргизькій столиці Фрунзе запроваджено винятковий стан, а вздовж кордону між Киргизією і Узбекістаном збираються багатотисячні натовпи, озброєні піками, камінням і вогнепальною зброєю, які готові помститися за смерть рідних і друзів, що загинули недавно.

Як повідомив міністер внутрішніх справ СССР Вадім Бакатін, кількість вбитих у місті Ош досягла 48 осіб. Кількість поранених становить 333 особи, в тому числі 39 міліціонерів і три вояки. В. Бакатін додав, що порядок в Оші намагаються навести 1,500 вояків регулярної армії, 900 міліціонерів і вояків внутрішніх військ та 450 вояків прикордонних військ, що належать до КҐБ.

Як пише московський кореспондент газети „Вашінгтон Пост" Майкл Доббс, рішення включити армію показує наскільки серйозно Кремль ставиться до нинішніх заворушень у Киргизії, з якими, очевидно, не в стані справитися внутрішнє військо. Москва старалася не використовувати в таких випадках регулярні частини після того, як навесні минулого року військові вчинили побоїще в Тбілісі, застосували саперні лопатки і бойові отруйні гази.

Заворушення у Фрунзе почалися у середу, 6-го червня, коли тисячі студентів-киргизів зібралися в кількох громадських місцях, зокрема, коло університету і на центральній площі міста, і вимагали відновити телефонічний зв'язок з Ошем і відправити туди загони киргизів-добровільців.

В середу увечорі на масовому мітингу у Фрунзе хотів виступити перший секретар киргизької Комуністичної партії Медет Шеримкулов, однак натовп закидав його камінням.

Уряд дав розпорядження евакувати студентів-узбеків, які вчаться в місцевих вищих навчальних закладах, і проголосив винятковий стан у столиці Киргизії. У четвер коло будинку ЦК киргизької Компартії зібрався чотиритисячний натовп студентів, вимагаючи, щоб їх відправили воювати з узбеками. Учасники мітингу вимагали, щоб керівники республіки зрезигнували до трьох днів.

В той же час, коло двох тисяч узбеків намагалися перейти кордон Киргизії, щоб прийти на допомогу своїм одноплемінникам в Оші. Їх зупинили військо і міліція, які бльокували всі дороги між Узбецькою і Киргизькою республіками. У четвер учасники заворушень спалили 34 авта і кілька автобусів.

КОНЦЕРТ СОЛІСТІВ З УКРАЇНИ

Ню Йорк. — Тут в неділю 10-го червня, в Українському Народному Домі, 140-142 Друга аве., о год. 2-ій пополудні відбудеться концерт солістів Київської опери ім. Тараса Шевченка. Дохід з концерту призначений на Фонд Допомоги Україні та жертвам Чорнобиля.

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ З'ЇЗД ПЛАСТУ В УКРАЇНІ

Пластуни з гурта „Лісових Чортів" на прогульці в Чорногорі. „Чорта" зі снігу зліпила подруга Марта, представниця „Тих, що греблі рвуть"

Ню Йорк. — З джерел Головної Пластової Булави найвищого пластового проводу, повідомляють, що в днях 18-19-го травня відбувся в Брюховичах, біля Львова з'їзд представників осередків Пласту в Україні.

В з'їзді взяло участь 108 делегатів і гостей з осередків Львівської області та представників із Івано—Франківського, Тернополя, Луцького, Рівного, Дніпропетровського та Києва. Від Головної Пластової Булави був присутній заступник голови пл. сен. Володимир Базарко.

На з'їзді в першу чергу оформлено Товариство Пласт Львівської області, затверджено його статут та обрано провід, який очолив Олександер Криськів, як голова, а Богдан Генега і Левко Захарчишин, як заступники.

На цьому ж з'їзді, зглядно установчих зборах, обрано також Тимчасову Координаційну Крайову Раду, до якої увійшли представники усіх областей, в яких вже існують пластові осередки. Раду очолив академік Олег Гринів, а його заступниками стали О. Криськів, Олег Покальчук та Сергій Прудко. Завданням ради є якнайскорше підготовити загальний статут Товариства Пласт в Україні та підготовити всеукраїнський установчий з'їзд Пласту на осінь цього року.

В неділю, 20-го травня, частина учасників установчого з'їзду поїхала у село Стрілки, району Старий Самбір, де пластуни взяли участь у посвяченні могили похованих там вояків Української Повстанської Армії. Після Молебня пластуни посадили на могилі кущ червоної калини.

Як інформують, покищо Пласт існує в 11 містах України. Найкраще зорганізованим осередком є Пласт у Львові, який з днем 22-го лютого 1990 року Міська рада формально зареєструвала як „Просвітницько-спортивне товариство Пласт". У Львові Пласт існує під патронатом недавно відновленого Наукового Товариства ім. Т. Шевченка (НТШ) та загальним наглядом Опікунчої Ради (членами є представники неформальних організацій) під керівництвом Ігоря Юхновського.

Пласт, який повстав у січні 1989 року, як секція Українського Християнсько-Демократичного Фронту, перестав існувати, а частина його членів включилася до теперішнього Товариства Пласту при НТШ. Пласт у Львові, єднає біля себе гурток передвоєнних пластунів і пластунок під проводом д-ра Степана Коржинського та Школу Провідників Пласту під керівництвом О. Криськіва. Ця школа від початку березня ц.р. веде завзяту та напру-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша приготувала плян зменшення видатків на озброєння. Секретар оборони Ричард Чейні повідомив на сесії в середу, 6-го червня, що він готує аналізу, яка передбачатиме зменшення кількости військових сил, кораблів, літаків протягом п'яти років на 25 відсотків. Попередньо Пентаго говорив тільки про зменшення кількости військових сил та ніколи не представляв Конгресові детально розпрацьованого пляну з проєкцією на фінансові заощадження, які принесуть такі заходи.

ВІСІМ РОКІВ ПІСЛЯ ТОГО, як з епископальної церкви міста Сафферн, Н.Й., зник касир Говард Кранц з цілою касою, в якій нараховувалось 267,000 дол., злочинець був затриманий в невеличкому містечку Теос, Н.М. Цілком випадково парафіянка цієї церкви потрапила до крамниці в Теос, де пізнала колишнього касира церкви, хоча той замаскувався бородою та змінив ім'я. Прокурор міста Теос сказав: „У цьому повинна бути рука Божа, яка привела жінку до віддаленого містечка з п'ятитисячним населенням". Злодій надіявся, що його ніколи не відшукають в такій „дірі".

ПІСЛЯ СЕМИ РОКІВ боротьби Федеральна агенція охорони довкілля досягла того, щоб федеральна влада виділила гроші на очищення затруєної радієм землі в трьох містах Ессекс повіту в Ню Джеріз — Ґлен Ридж, Монтклер та Вест Орендж. Ще на початку століття фабрика, яка виробляла фосфоризуючі цифербляти до годинників викидала радій у цьому районі. Тепер федеральна агенція охорони довкілля повинна вивезти ґрунт глубиною 15 футів з території 200 акрів, на яких розташовано 400 будинків та парк. Мешканці повинні будуть бути евакуовані, а деякі будинки цілком знесені. Вартість цього очищення досягатиме 250 міл. дол.

ЩЕ НЕДАВНО ФІНАНСОВЕ становище нюйоркського більйонера Доналда Трампа не викликало жодних тривог. Однак, тепер положення змінилось та мультимільйонер стоїть на порозі банкрутства. Для того, щоб розрахуватися з кредиторами, йому прийдеться продати своє славнозвісне касино „Тадж-Махал", літак „Трамп-Шаттл", яхту „Принцеса Трамп" та кілька готелів. 43-літній Д.Трамп побудував свою імперію на пожичках у 1980-их роках. Тепер він сполягає на прибутки з своїх трьох касино в Атлантік Ситі, хоча йому важко вести бизнес без трьох директорів касино, які загинули в авіякатастрофі сім місяців тому.

У СВІТІ

ПРОВІВШИ ДУЖЕ ДОКЛАДНІ досліди нуклеарних реакторів у Східній Европі, західньоевропейські науковці дійшли до заключення, що ці реактори є далеко позаду західньоевропейських законів про вимоги безпеки та в багатьох випадках потребують радикальних модифікацій, а то й цілковитого закриття. Експерти зі Західньої Німеччини, Франції та інших країн заявили, що вони вже довший час мали свої сумніви щодо безпеки нуклеарних реакторів совєтського проєктування, тепер їх турбують ще й інші аспекти цих реакторів, а саме: матеріяли, конструкція, утримання та процедура в разі наглих випадків. Найбільш докладні обстеження зроблено з чотирьох нуклеарних реакторів у Східній Німеччині, що були побудовані за іншими плянами, як нуклеарний реактор в Чорнобилі, одначе знавці твердять, що їхні завваги до східньонімецьких реакторів можна без застережень примінити до 12 інших реакторів, побудованих за такими ж плянами у Чехо-Словаччині, Болгарії та СССР.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ СУД засудив колишнього сержанта американської армії на доживотне ув'язнення за те, що він продавав агентам совєтського бльоку „стоси високо засекречених матеріялів", які могли б значно підмінувати оборонну готовість Заходу у випадку війни. Верховний суд в Карльсбаді ствердив, що колишній сержант, 43-літній Клайд Лі Конрад, уродженець місцевости Сербінг у стейті Огайо, вчинив „незвичайно суворий злочин", передаючи важливі документи оборони впродовж 10-ох років мадярським і чехо-словацьким агентам. К. Конрад мав можливість доступу до цих матеріялів, будучи сторожем огнетривалого підземелля, де зберігалися важливі документи у головній квартирі штабу 8-ої піхотної дивізії американської армії у Бад Кройцнах біля Франкфурту впродовж 10-ти років, від 1975 до 1985 року. Згідно з прокуратурою, Конрад після відходу на пенсію залишився жити в Західній Німеччині та продовжував свою зрадницьку справу через досі не названого вояка, що його заанґажував раніше. Вся ця справа вийшла на верх у серпні 1988 року з розпадом мадярської розвідчої сітки.

З УВАГИ НА ПОНОВНУ КРИТИКУ Леха Валенси провідника польської профспілки „Солідарність", польський уряд прем'єр-міністра Тадеуша Мазовецького у середу, 6-го червня подав до загального відома, що Польща переставила свою економіку на зразок західньої ринкової системи. Все це зроблено впродовж тільки п'ятьох місяців, але ціна цієї зміни була дуже висока та вимагала великої посвяти зі сторони громадян Польщі, але вже прийшла пора на полегші після всіх цих суворих заходів. Вираховуючи всі досягнення цієї програми, що її започатковано 1-го січня, підкреслено і те, що під сучасну пору 90 відсотків цін товарів можуть тепер мінятися, базуючись на запотребуванні та збуті. В цьому повідомленні говориться і про те, що більшість товарів та услуг перейшли на ринкову систему, хоч визнається, що ця система не є ще перфектрною.

КОЛИШНЬОГО ШЕФА КОМУНІСТИЧНОЇ партії Чехо-Словаччини, який правив країною впродовж двох років аж до упадку комуністичної влади у мирній революції минулого листопада, затримано під вартою для переслухань у „кримінальних зловживаннях", включно з його ролею у совєтському здушенні демократичних проблисків у Чехо-Словаччині літом 1968 року. Переслухання колишнього партійного вождя Міклоша Якеша та чотирьох його співробітників було подане до загального відома заступником міністра внутрішніх справ Андріємм Самелем, два дні перед першими вільними виборами у Чехо-Словаччині, що мають відбутися в п'ятницю та суботу, 8-го та 9-го червня. Спостерігачі уважають, що це зроблено доцільно, щоби виборці знали чи обвинувачені особи будуть притягнені до відповідальности чи ні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

32-га Конвенція УНСоюзу

Як кожне численне зібрання, так і 32-го Конвенція Українського Народного Союзу, яка відбулася у Балтиморі у днях 28-го травня до 1-го червня, мала світла і тіні. Але світел було куди-куди більше. І коли закінчилася Конвенція відспіванням „Ще не вмерла" — можна було справедливо сказати: „Кінець добре діло хвалить".

Найсвітлішим моментом характеристичним для 32-ої Конвенції, був її духовий зв'язок з Україною. Членство Українського Народного Союзу — це громадяни З'єднаних Стейтів і Канади. Деякі з них — це вже третє покоління тут народжених внуків і правнуків українських піонерів, які створили цю за числом членства і висотою майна найбільшу українську організацію у діяспорі. Але вони зберегли найглибший сантимент до батьківщини їхніх батьків і дідів. І цей сантимент яскраво проявився на цій 32-ій Конвенції, яка відбувалася в часі, коли по Европі понеслась, як буревій, революція проти комунізму і коли в Україні розпочався новий період національного відродження і змагання за політичну, релігійну культурну й економічну свободу. Схвалення мільйонового фонду на допомогу Україні було доказом, що учасники Конвенції не обмежилися до патріотичних фраз, а думали реально.

Наступним найбільшим позитивом було вирішення особистих проблем. Як це буває в усіх великих установах і організаціях вибір осіб на керівні становища сполучений з різними, інколи дразливими аспектами. 32-га Конвенція вибрала доцільний критерій у підході до кандидатів. Д-р Іван Флис не захотів кандидувати знову на головного предсідника. Його наступником стала дотеперішній головний касир — Уляна Дячук. Вона, головний секретар Володимир Сохан і новий головний касир Олександер Благітка розпочинали від рядових урядовців в УНСоюзі і своєю працею, хистом і відданістю цій установі заслужено здобули собі керівні пости в Екзекутиві, яка працює у Головній Канцелярії УНСоюзу. Вибір Уляни Дячук — історичний, бо це перша жінка на тому становищі у близько сторічній історії цієї установи. Заступник предсідника д-р Нестор Олесницький — це адвокат-професіоналіст, (як і д-р Іван Флис) дотеперішній головний контролер. Нова Головна Контрольна Комісія складається з досвідчених союзових діячів. Згідно із статутом — члени Головної Контрольної Комісії виберуть собі голову. Склад нових головних радних — це здебільша молоді люди, між ними молоді активні жінки. Вони добре розуміють, що таке братсько-допомогова установа з широким засягом діяльности з дуже доброю опінією у державних колах. Можна передбачити, що вже наступна конвенція буде відбуватися під знаком переходу керми УНСоюзу в руки молодого покоління.

Діти — наша надія, молодь — майбутність народу. Можна було почути колись і тут, в американсько-українському світі, що „старі не допускають молодих". „Старі" мають досвід і знання, „молоді" — наснагу й амбіцію. Така установа, як УНСоюз вимагає від свого проводу — знання і досвіду. Але коли прийдуть молодші з своєю наснагою, своїм ентузіязмом і новими ідеями — то це може вийти тільки на добро УНСоюзові. Вони, ці молоді люди, здобудуть і знання і досвід поруч із прикметами своєї молодости. УНСоюз із своїм 70-тисячним членством і близько стомільйоновим доляровим майном потребує у своїй кермі людей із знанням, досвідом, але й тими прикметами, що їх дає молодість.

До 1-го липня ц.р. працюватимуть у Головній Канцелярії в Джерзі Ситі ще давні члени Екзекутиви.

Від 1-го липня почнеться новий етап. На добро всьому членству, всій українській громаді і всьому українському народові

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками, некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському, і по-українському.
Редакція

Мирослав Семчишин

ПРИНИЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

На сторінках тижневика „Літературна Україна" (за 17-те травня, ч. 20) появилась Резолюція Головної Ради Т-ва Української Мови ім. Т. Шевченка (ТУМ), у якій гостро засуджується ухвалення Верховною Радою СССР закону з 24-го квітня „Про мови народів СССР". У статті 4-ій першого розділу закону проголошено російську мову на всій території мовою „офіційною" (тобто державною-урядовою) — „як засіб міжнародного спілкування". Крім цієї резолюції Головна Рада ТУМ проголосила „Звернення" до Верховної Ради Української ССР та Федеративної Російської ССР і до всіх громадян України з вимогою — „не надавати чинності цьому законові на території України" із вимогою такої редакції цього закону, яка б узгоджувалась зі законом про мови в Українській ССР.

Акт Верховної Ради СССР з 24-го квітня — це очевидно ніщо іншого як черговий, послідовний крок Москви вважати Україну своєю колонією; це глум і насильство над українською мовою, заперечення їй прав і прерогатив державної мови на території совєтської України. І оцей закон проголосив центральний, бо найвищий московський парлямент всього вісім місяців після того, як Верховна Рада України проголосила на початку жовтня свій закон про українську мову як державну, допускаючи при тому російську (й інші мови) як державно-паралельні мови а все це теж в ім'я „міжнародного спілкування"...

Пригадаймо, що оцей закон українського парляменту про державні мови України викликав загальне незадоволення і передові кола української громадськости поставились до нього дуже критично і висловили сподівання, що черговий, більш демократичний парлямент (тобто нещодавно вибраний) виправить його і що — вставить цьому законові „міцніші зуби"... Але, за вимогами життя, з такою вкрай незадовільною редакцією закону про „державні мови України" треба було якось миритись і змагати до кращого закону.

Усю цю проблематику, все оце крутійство з державною мовою України ми обговорили на сторінках „Свободи" (чч. 245-46, 1989 р.) і в листі до Редакції „Ще про безвартісний закон" („Свобода" — ч. 77) і висловили догляд, що оцей закон безвартісний тим, що „відкриває двері до проголошення російської мови супердержавною мовою Совєтського Союзу". І далі — якщо московський всесоюзний пралямент проголосить російську мову як загальнодержавну, то це буде рівнозначне з перекресленням усіх сподівань вчинити українську мову справді повноцінною державною мовою України.

І до цього прийшло. Законом з 24-го квітня ц.р. Верховна Рада ССР зігнорувала закон Української Верховної Ради з 5-го жовтня 1989 року, бо московським законодавцям не вистачало, що російська мова в Україні тільки паралельна а не домінуюча"; зігнорувала „Відкритий лист" Правління і колективу працівників Відділу мовознавства Академії Наук у Києві і Т-ва Української Мови, в якому висунено найбільш демократичну і таку самозрозумілу вимогу респектувати права української мови на території України...

Шовіністи з московського суперпарляменту вирішили ще і ще раз пригадати, що для них українська мова не справді державна, а тільки льокальний діялект, який мусить поступитися перед всевладною російською мовою — мовою імперії...

Реакція Т-ва Української Мови ім. Т. Шевченка

У світлі цих фактів варто хоч коротко зупинитись над питанням — як Головна Рада ТУМ зареагувала на оцей протиукраїнський мовний закон і що по суті ствердила у своїй Резолюції. Поскільки критики закону Верховної Ради Української ССР з жовтня 1989 року, були дещо анемічна, і мала радше деклятративний характор, бо розглядала всю справу передусім з принципіяльної точки погляду, то тепер Резолюція ТУМ як вислів протесту проти закону Верховної Ради СССР — це засуд тих усіх практик, які Москва і її поплентачі та вислужники в Україні стосують супроти української мови.

Резолюція стверджує що:

1. Закон про державну мову в Україні, що мав бути введений у дію на всіх відтинках державно-суспільного і культурного життя України, починаючи з 1-им січня 1990 року, — не практикується, а іґнорується.

2. Уряд і партія займають „гальмівні позиції" до цього закону і підтримують брутальне, шовіністичне ставлення до української мови. В багатьох областях адміністраційний апарат ставиться до ТУМ неприхильно, а то й ворожо.

3. Новоприйнятий закон Верховною Радою СССР про мови створює величезні перешкоди для здійснення українського закону про мови (з жовтня 1989 р.), бо він фактично касує чинність його трьох статтей і закріплює нерівноправне становище української мови.

Резолюція засуджує партійними чинниками організовану іміґрацію в Україну населення з інших республік, побудову для цих іміґрантів житлових приміщень і т.п., і то в той час, коли тисячі українського населення — жертв чорнобильської радіяції, не мають змоги пересилитись в ці околиці, бо немає для них необхідних приміщень...

В інших точках згадана Резолюція ТУМ ставить вимогу розбудовувати мережу своїх відділів, творити нові осередки в містах-районах і областях, вимагає від уряду відкриття україномовних шкіл, обов'язково іспитування з української мови всіх чужинців, що студіюють в Україні, створення державного інституту української мови. Закликає українських депутатів бльокувати цей закон на території України.

Звернення Товариства Української Мови ім. Т. Шевченка

Базуючись на резолюціях Головної Ради, провід ТУМ, очолений Дмитром Павличком, видав „Звернення до Верховної Ради Української РСР, до Ради Російської Федеративної РСР і до всіх громадян України", а в ньому в дуже гострій формі пригадав тернистий шлях української мови під владою царською і комуністичною і категорично виступив проти новоприйнятого закону.

„Шановні депутати! Дорогі співвітчизники! 24-го квітня цього року Верховна Рада СРСР ухвалила Закон

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про забобони і Ґорбачова

З мене частенько насміхаються, що оберігаюся перед рядом випадків, які можуть принести погані наслідки або вірю, в інші що „приносять щастя". Як це можливе, — кажуть, — щоб людина зі так-сяк освітою вірила в такі „бабські" забобони. А вони в мене так сказати б родинні, бо передані мамою, яка до речі була однією із найбільше тверезих та ділових осіб, які мені довелося в житті знати.

Але я, так як вона, ніколи не вдягну нічого нового в понеділок, бо це не принесе успіху, не повернуся додому, коли щось навіть дуже важливого забуду, бо воно викличе якусь неприємність, об'їжджаю кілька вулиць, коли кіт перебіжить дорогу і завжди осторожно споглядаю увечері на небо, щоб конче побачити новий місяць через ліве рам'я — бо це приносить щастя.

Це розуміється не всі забобони, які ускладнюють мені щоденне життя — але їх та багато інших ніяк не можу визбутися. До цього треба ще дорахувати також пересуди чи переконання, що „так, завжди є" — і вони не лише у мене трапляються, але чую їх часто від інших людей.

Ось наприклад, коли помре хтось із добрих знайомих, говорять, що „напевно невдовзі будуть ще дві смерті серед знайомих", бо все трапляється тричі, або коли через помилку дадуть одну тарілку більше до столу, то „напевно прийде хтось голодний". Подібний пересуд існує серед багатьох наших родин, коли йдеться про Свят-вечір, при якому має конечно засісти паристе число осіб, — в іншому випадку на черговий рік буде на одну людину менше на тому світі. В Німеччині з такої самої причини не можна в ніч Різдва нічого випраного повісити.

А чи знаєте, що тут в Америці дуже всі вважають, щоб загасити світла в авті, коли приїжджають із похоронною кавалькадою на цвинтар, тому щоб не бути наступним у труні?!

Таких пересудів можна перелічити багато. Хто ж не знає твердження, що коли людина лиха, то напевно причиною це, що „лівою ногою з ліжка встала", або що коли вдягнути щось навиворіт, то це принесе щастя?

Чи люди вір'ять у всі ті традиційні забобони, чи ні — чи із них сміються — чи ні — вони існують, повторюються, а коли часом сповняться — тоді кажуть „а таки щось в тому є".

Коли читаємо про славних співаків чи акторів, то довідуємося, що ніхто хіба вже не є так забобонний, як саме вони і мають десятки різних звичок чи пересудів, які їм важливі і в які вірять, що це спонукує їх успіх або неуспіх перед публікою.

Може найбільше відомий серед сучасних артистів є тенор Люціяно Паваротті із своєю білою хусточкою в руці, яку, він, співаючи, ніколи, не забуває тримати.

Ціле це переконання людей навіть тепер у XX сторіччі про силу пересудів і забобонів і це в людей різних народів, та різних ступенів інтеліґенції насунулося мені в останніх днях особливо різко при нагоді перебування М. Ґорбачова в ЗСА. Бо з ким ми не говорили б у цих днях, кожний пригадував дивний збіг обставин, що саме коли М. Ґорбачов вдруге приїхав на відвідини до Дж. Буша в його „царстві" трапився землетрус. Правда, під час перших відвідин, у грудні 1988 року, землетрус у Вірменії приніс величезні шкоди у людях та будівлях — тепер землетрус в Румунії, який, однак, відчули сильно в Україні та інших поблизьких околицях був слабший. Але все ж цей дивний збіг обставин усі коментували. І хоча теперішні відвідини в ЗСА прославляють як дуже успішні, я на місці М. Ґорбачова була б у плянах третьої поїздки до Північної Америки, яку він уже заповів, дуже осторожна, — бо третій землетрус може бути найсильніший та може потрясти не лише землею, але й устроєм СССР, що його Горбачов старається усіми силами збалянсувати.

О-КА

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну

Андрій Бук

ЕКОНОМІКА У СВІТІ В ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ

У Канаді семирічний повільний економічний гін в першому кварталі захитався і економічні сповільнення степенується. Індекс економічних показників в січні зріс на 0.1 відс., в лютому і березні без змін. Валова продукція впала на 0.2 відс. Конструкція домів впала на 12 відс., з 226,000 до 190,000 домів річно, найбільше від трьох років, зростаюча вартість доляра зменшує експорт, тому торговельний дохід спадає. Зростаючі ціни, інфляція і безробіття грозять рецесією. Тому уряд зажадав від банків і інших фінансових інституцій зголошувати більші від 10,000 дол. вгору готівкові трансакції, через торгівлю наркотиками, поверх 100 млн. дол. річно з американських банків, щоби зупинити нелеґальну торгівлю і доходи з наркотиків, яким сприяє 5,500 миль. кордон зі ЗСА.

У країнах Центральної і Південної Америки від кількох років захитана економіка і заборгування не поправляються, через зростаючі консумційні ціни інфляція дуже висока (в деяких останньо спадає), монетарна система захитана, через велику кількість в обігу грошей тратять на вартості, тому часто девальвовані. У деяких державах високе безробіття і далі зростає. Найбільше заборговані Бразилія 115 біл. дол. заборгуване 5.5 біл. дол. залеглих рат і відсотків неплачених від 10 місяців. Уряд заморозив на 18 місяців 1,200 біл. дол. банкових конт, щоб зменшити інфляцію, яка з 4,900 відс. в березні впала до 90 відс. Мехіко 102 біл. дол. заборгувань несплачувані вісім місяців, інфляція спадає 10 відс. бо індекс консумційних цін знизився з 5 до 2.5 відс. Арґентина 60 біл. дол. заборгувань, 40 біл. дол. комерційним банкам, від року несплачувані рати і відсотки. Заборговані також в М.м.фонді, Світовому банку і Міжнародному світовому банку: Перу, Венесуеля, Коста Ріко, Філіппіни і Марокко. Найбільше критичний економічний стан в Перу, 10 місяців несплачені рати і відсотки консумційні ціни зростають 50 відс. місячно, інфляція 3,000 відс., безробіття 30 відс. і степенується. На пропозицію ЗСА Бразилія, Мехіко, Арґентина і Перу дістали відрочення сплати рат і від М.м.фонду додаткові позички, оскільки поправлять економічний стан, зменшать інфляцію і зачнуть сплачувати залеглі рати.

У 12-ох країнах Европейської спільноти економічне сповільнення зростає. У Великобританії через високі ціни і мортґеджі інфляція степенується (8.5 відс.), відсоткова стопа 14.5 відс., найбільша з усіх европейських країн, дрібна продаж спадає, через збільшений імпорт торговельний дефіцит 27 біл. долярів, фунт стерлінґів дальше тратить на вартості, через непопулярні податки, високу інфляцію і зростаюче безробіття престиж прем'єра Тачер, після одинадцятьох років сильно захитався, економії грозить рецесія. У Франції економіка повільно зростає (2 відс.) до кінця року може зрости до 3 відс. безробіття і інфляція спадає, франк зростає на вартості, що зменшить експорт і збільшить торговельний дефіцит, в березні — 150 міл. долярів, інвестиції зростають, через спадаючу інфляцію Центральний банк двома наворотами знизив відсоткову стопу до 9.5 відсотки. В Італії сповільнення затяжне, індекс продуктивних цін в березні зріс на 0.5 відс., збільшив інфляцію і відсоткову стопу до 9 відс., продуктивність паде, безробіття зростає, зростаючий імпорт збільшив торговельний дефіцит до 14 більйонів долярів.

У Західній Німеччині, через епохальні, непередбачені зміни в Східній Німеччині економіка в першому кварталі захиталася. Масова іміґрація 620,000 східніх німців зменшили запаси харчів, продуктів, стан мешкань, зросли ціни і інфляція. Центральний банк знову підніс відсоткову стопу до 9 відс. (минулого року чотирикратно), безробіття в січні і лютому зросло до

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Пилип Демус

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО

II.

Члени відділу Українського Лікарського Товариства (УЛТ) — Озаркевич і Вахнянин взяли участь як окрема делегація в з'їзді польських лікарів у Кракові 1911 року. На тому з'їзді виникла думка, щоб лікарі всеслов'янського комітету взяли участь у Першому всеслов'янському конгресі для суспільного оздоровлення у Петербурзі.

Українські лікарі постановили взяти участь у ньому як окрема українська секція. Комітет увійшов у порозуміння з лікарями Східньої України, де такої організації як УЛТ не було. Ті лікарі, отже, хоч не мали організованого представництва за царату, зголосилися до участи. Галичина зачала поважно приготовлятися до з'їзду: лікарі приготовляли доповіді, окремий громадський комітет під головуванням А. Гарасевича, учителя семінарії, виготовив експонати на суспільно-гігієнічну виставку. Одначе, під натиском чорносотенців, з'їзд не відбувся, бо українська участь Петроградові не була бажана.

На фоні політичної боротьби з польською адміністрацією представники УЛТ завжди боронили інтереси свого товариства. У виборах до Лікарської палати, адміністрація якої всеціло була в польських руках, українські лікарі старалися змінити цей анахронізм і вимагали від австрійського уряду признання українських представників у цій інституції. Ця боротьба затяглася аж до вибуху Першої світової війни без позитивного полагодження.

1902 року Озаркевич носився з думкою створити філантропійну установу, в якій українські лікарі давали б безплатно медичну допомогу вбогим хворим без різниці національности. Нею мала бути Народна лічниця, де українські лікарі найшли б місце спільних сходин. Пляни Озаркевича в розмові з ширшими колами нашого громадянства та представниками українських Церков зачали набирати конкретних форм, і кінець кінців увінчалися успіхом, коли Митрополит Андрей віддав будинок під Народну лічницю.

1904 рік, коли Народна лічниця почала працювати, можна вважати датою безстатутового організованого життя українських лікарів. Озаркевич очолив внутрішній відділ. Були тут ще відділи: жіночих недуг, очних, хірургічний та дитячий.

Озаркевич став душею Народної лічниці. Мабуть, це й було причиною занепаду лікарських випускників, які вимагали поважного вкладу праці.

Конкретна думка постання Лікарського товариства на статутових засадах виникла з Коломиї, де працював д-р Олександер Козакевич, який розвинув широку кореспонденцію із своїми колеґами у справі створення професійної лікарської організації, які на Заході вже давно існували. Він узявся за вивчення статутів різних німецьких лікарських товариств і переконував своїх колеґ, що організаційною дорогою можна більше осягнути для української медичної науки, лікарського авторитету та українського суспільства.

Тоді існувало одне лікарське товариство на Галичину й Буковину, до якого належали польські лікарі з осідком у Кракові. Це товариство змінило свій статут, щоб приєднати також лікарів-українців у Східній Галичині й Буковині, оголошуючи себе в пресі українською мовою. Це, мабуть, спонукало Козакевича й усіх активістів у цій справі до скликання ширших інформативних сходин у Львові в грудні 1907 року. На цих сходинах створено одноголосно комітет засновників „Руського товариства лікарського", головою якого обрано Зіновія Левицького. Ухвалено також вислати відозву до всіх лікарів-українців Галичини й Буковини в справі намагань створити Руське Лікарське Товариство. Чому „руське?" На це склалися дві причини. Термін „український" між би відстрашити одну третину галицьких лікарів, які зараховували себе до староруської групи, а яких Козакевич думав притягнути до співпраці. Також побоювалися наші основоположники, що термін „український" в міністерстві внутрішніх справ у Відні пошкодить усій справі. І все ж таки міністерство статуту не затвердило. Щойно 1910 року, по довгих стараннях і ваганнях прийшло до Коломиї повідомлення про затвердження статуту, а щоб повідомити Козакевича про дозвіл, потребував коломийський уряд півроку!

Статут був прийнятий, і так українські лікарі Галичини й Буковини стали членами Українського лікарського товариства. А термін „руський" перейшов згодом на „український".

Цікаво було згадати про звіт з перших зборів УЛТ у Львові, про який „Діло" за 3-тє жовтня 1910 року писало: „Перші Загальні збори УЛТ відбулися у Львові 1-го жовтня 1910 року. З поміж численних ухвал Товариство почало робити заходи до створення окремої палати для українських лікарів; приступити до видання фахової медичної та ветеринарної термінології в порозумінні з лікарями Східньої України; видавати професійний часопис; створити окремий фонд для вдів і сиріт по лікарях-членах товариства, заснувати лічничі заклади в околицях нашого краю. Головою новозаснованого УЛТ став Озаркевич, який був також тоді директором Народної лічниці, а до того навантажений обов'язками в численних інституціях, тому не було в нього сил посвятити досить часу Товариству". 1912 року він почав видавати лікарський популярний журнал „Здоровлє" у Львові. Цей журнал виходив реґулярно щомісяця аж до вибуху Першої світової війни 1914 року". Завданням журналу було поширювати знання природничих і лікарських наук та правил гігієни серед українського народу. Щодо змісту, „Здоровлє" було дуже добре редаґоване. Тут були вказівки до загальної гігієни, охорони матерів, догляд немовлят, опіки над хворими, про алкоголізм, пошесні хвороби, фізичну культуру, спорт, санітарні відносини та закони й розпорядки. На сторінках „Здоровлє" появлялися дискусії про розбудову курортів, де хворі на туберкульозу студенти можли б знайти відпочинок. Були там також дрібні поради, новинки, нотатки з життя українських і чужих лікарських організацій. Був це журнал дуже популярний серед лікарів, священиків і вчителів. Але він уже не був так науково редаґований, як лікарські збірники. На те склалися різні причини, а сам Озаркевич, який був єдиний у тих часах, що міг зайнятися науковою працею, був перешкоджений іншими обов'язками.

Д-р Євген Озаркевич був прототип лікаря-громадянина протягом 20 років своєї практики у Львові. Як дійсний член НТШ, брав участь у його праці, був членом Математично-природничої секції, заснував Народну лічницю і був

(Закінчення на стор. 4)

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

жену підготову — сходини або зайняття 5-6 днів на тиждень — майбутніх провідників Пласту. У вишколі бере участь 18 хлопців та шість дівчат, в більшості студентського віку, які тимчасово оформлені у чотири групи, що прийняли назви відомих давно пластових куренів— „Лісові Чорти", „Червона Калина", „Чорноморці" і „Ті, що греблі рвуть".

Учасники школи брали активну участь у піднесенні синьо-жовтого прапора на Львівському ратуші 3-го квітня, а від 29-го квітня до 5-го травня вони мандрува ли в Чорногорі та плили Черемошем.

Ще цього літа школа відбуде тритижневий табір, після якого ті випускники, що закінчать успішно вишкіл стануть дійсними пластунами та будуть готові до організації юнацьких частин Пласту.

У зв'язку з відродженням Пласту в Україні та ініціятивними спробами творити Пласт також в кількох інших країнах, ГПБ запланувала виготовлення великої кількості пластової літератури, як також виміну кваліфікованими інструкторами. Щоб уможливити ці великі акції ГПБ звернулася до всіх пластунів і приятелів Пласту складати на ту ціль датки. Їх можна посилати на адресу: Plast, Inc. (Ukraine), c/o Dr. G. Slusarchuk, 53 Bayberry Dr., Monroe, N.Y. 10950.

Пластуни з прапором співають „Ще не вмерла" на ратуші Львова

Національний прапор перед ратушем у Львові. В першому ряді (перший зліва) представник Пласту, заступник голови Б. Генега

Пластуни на прогульці на Черемоші. Перший човен проходить поріг „Гук"

Чернівецькі лікарі гостювали в Ню Йорку

Медична конференція з проф. в Нюйоркському медичному коледжі, перший ряд (зліва) д-ри Л. Ворох (третій) Л. Сандуляк, Х. Чирко, І. Пенішкевич, Верні й Санфіліппо.

Зустріч в Українському Інституті Америки (зліва) д-ри Л. Сандуляк, О. Демченко, І. Пенішкевич і З. Ворох.

Заходом метрополітального Відділу Українського Лікарського Товариства Північної Америки в Ню Йорку 23-го лютого ц.р. в Українському Інституті Америки влаштовано третю з черги зустріч з лікарями з України, в якій взяли участь поважне число членів відділу та ширше коло громади.

Зустріч відкрила голова нюйоркського відділу УЛТПА д-р Звенислава Ворох, сердечно привітавши присутніх, окремим привітом привітала й представила гостей з України, двох лікарів-професорів Чернівецького медичного інституту, активних діячів організації Зелений Рух на Буковині, доктора медичних наук Леоніда Сандуляка, голову Чернівецького обласного відділу охорони здоров'я д-ра Івана Пенішкевича й голову біофізичного відділу Академії Наук в Києві та діяча Народного Руху в Україні д-ра Олександра Демченка.

Оба професори Чернівецького медичного інституту виголосили доповіді, як очевидці невідомої дитячої хвороби, облисіння голови у дітей від 2-ох до 14-го року. Облисіння було тотальне, субтотальне і дифузна алопеція. Облисіння голови починалося раптово, в основному відмічалося батьками вранці при зачісуванні дітей, коли волосся відокремлювалося пучками, або такі ж пучки залишалися пісня сну на подушці. Волосся волосистої частини голови випадало майже повністю за 1, 2, 3 дні. Зберігалася лише невелика їх частина шириною 1-1.5 см на границі з гладкою шкірою голови, що пізніше отримало образну назву „шапки кардинала". Пушкове волосся голови, тіла, кінцівок, волосся брів і вій не випадало. У дорослих людей така патологія не спостерігалась.

Початок цієї хвороби датується початком серпня 1988 року. Причини були зовсім невідомі, а число хворих росло з кожним днем. Місцеві лікарі занепокоєні такою хворобою, зчинили певний рух, алярмуючи офіційні чинники в Києві, а також звернулися до преси. Та, на жаль, відгуку не було. Щойно через певний час, коли число хворих почало сягати першої сотні, а батьки хворих дітей зчинили галас з вимогою до властей сказати правду про стан хвороби в місті. Такий панічний стан та тривожна ситуація, витворила серед жителів міста певного рода паніку, що привело до масових вивозів дітей в інші райони області.

З бігом тримісячної мовчанки появився на телевізії міністер охорони здоров'я УССР А. Романенко, стверджуючи, що ніщо не загрожує дітям і непотрібно вивозити дітей, а головний педіятр СССР рекомендував „чисто мити руки та робити фізичні вправи". Тактика Чорнобиля повторилася знову! Хвороба далі розвивалась, а в лікарнях Чернівець зареєстровано вже понад 300 хворих.

Для вивчення захворювання і пошуку можливих його причин були залучені ведучі наукові сили багатьох науково-дослідних інститутів і центрів Міністерства охорони здоров'я СССР і Української ССР, Академії Наук Української ССР. При розслідуванні захворювання було запрошоновано і вевчено більше 20 версій, їх причини і джерела.

На основі комплектного вивчення ситуації, оцінки результатів обстеження і лікування хворих дітей та в зіставленні даних всесвітньої медичної науки, група експертів Міністерства охорони здоров'я СССР, Академія Наук УССР прийшли до висновку, що найбільш ймовірною оричиною захворювання дітей в Чернівцях, являється інтоксикація споглуки талію в поєднанні з солями інших важких металів. Однак джерела захворювань не виявлено і досі. При цих доповідях був висвітлений документальний відеокассет облисівших дітей та трагічні хвилини переживаючих батьків.

Після доповідей відбулась жвава дискусія, в якій брало участь багато лікарів з різними запитами й сугестіями про хворобу.

Біофізик д-р О. Демченко, говорив від Руху в Україні та закликав українців в діяспорі до моральної підтримки Руху в Україні в цей історичний час.

У зв'язку з побутом чернівецьких лікарів у Ню Йорку, голова Українсько-Американської Фундації Здоров'я д-р Любомир Ворох і секретар д-р Христина Чирко влаштували для гостей з України конференцію з професорами-науковцями в Ню Йорк медікал коледж. Під час конференції американські дослідники виявили велике зацікавлення хворобою, даючи свої певні поради та напрямні у дальшій співпраці в дослідах.

Після розмов і дискусій обидва лікарі оглянули всі медичні та хірургічні відділи з найновішим устаткуванням і шпиталь.

В. Величенко

Д-р Марко Олесницький обраний головою Медичного товариства повіту Ессекс

М. Олесницький

Верона, Н.Дж. — Медична спілка повіту Ессекс у Ню Джерзі подала до загального відома, що новообраним головою цієї спілки став наш земляк д-р Марко Олесницький, який звернувся із закликом до своїх колеґ лікарів „щоб іти назустріч XXI сторіччю з оновленим завзяттям, стати провідниками та надати напрям, конечний у нароставчих проблемах сьогодення й запевнити потребуючих кваліфікованою медичною допомогою в обличчі зростаючих потреб і економічних браків".

Далі в повідомленні говориться, що д-р М. Олесницький є уродженцем України, що до ЗСА імігрував у 1949 році разом зі своїми батьками д-ром Богданом Олесницьким і матір'ю Софією та поселився на постійно у повіті Ессекс. Д-р Богдан Олесницький провадив лікарську практику від 1956 року до 1974, а крім того він також був одним із основників Українського Медичного Товариства Північної Америки.

Д-р Марко Олесницький одружений з Людмилою Куриляк лікарем-патологом і є батьком трьох дітей: Богдана, Наталки та Євгенії.

Д-р М. Олесницький початкову освіту здобув у парафіяльній школі української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, а після цього закінчив середню школу ім. архиєпископа Волша в Ірвінгтоні, Н.Дж. Передмедичні студії закінчив 1964 року в університеті Сітон Голл. Медичні студії здобув в Інсбруцькому університеті в Австрії, де в 1971 році отримав диплом доктора медичних наук. Медичну практику з анестезії, напруженого піклування та серцево-легеневого оживлення дістав в університетській лікарні в Інсбруці в 1972 році, а тоді перенісся на практику внутрішних хворіб до лікарні св. Варвари у Лівінгстоні, Н.Дж. Здобув ши потрібні кваліфікації, був затверджений Медичною радою в 1975 році та того ж року відкрив свою приватну практику, спеціялізуючись у лікуванні внутрішніх хворіб, і включився у громадсько-медичну діяльність.

Д-р М. Олесницький розпочав своє урядування на пості голови Медичної спілки повіту Ессекс з середи, 23-го травня.

Економіка...

(Закінчення зі стор. 2)

2,200, в березні зменшилося до 1,950, через зменшений наплив імігрантів з огляду на посилену акцію об'єднань обидвох Німеччин, якому сприяють союзники з Другої світової війни, за вийнятком деяких сусідніх держав відносно кордонів і СССР з огляду на німецький мілітаризм, через який в останній війні, як твердить втратив 20 міл. людей. Совєтський Союз втратить на торгівлі, бо Східня Німеччина доставляла 40 відс. аграрних машин, косметики, медикаментів, 30 відс. одягу і необхідну кількість військового знаряддя, тому противиться членству в НАТО і хоче затримати 340,000 окупаційного війська в Східній Німеччині. Соціял-демократи остаточно погодилися на коаліцію уряду з християнськими демократами і оба уряди узгіднили монетарну юнію спільної марки для східніх німців віком старших від 60 років, щодо пенсій, платень ренту і ощадностей, можуть виміняти до 6,000 марок відношенням один до одного, від 15 до 59 років по 4,000, а дітей до 14 років по 2,000 марок. Остаточне рішення западе 6-го липня. Через посилену торгівлю і допомогу Східній Німеччині марка зростає на вартості, але торговельний дохід захитався (1989 року був рекордовий 81 біл. дол. Японії 77). Остаточне об'єднання, мимо всяких протестів, застережень, перепон може несподівано завершитися ще цього року, в часі виборів у грудні. Об'єднана Німеччина з-поверх 80 млн. населення, валовою продукцією поверх 1.2 трильйона дол. стане економічною, а відтак і мілітарною потугою.

У Швеції економіка ще більше захиталася, через зростаючі страйки, спадає продукція, зростають ціни, а через брак робітника сильно зросли заробітки, інфляція зросла до 9 відс. У лютому соціяльно-демократичний уряд після вісьмох років зрезиґнував, бо парлямент відкинув нову протиінфляційну програму: заморозити на два роки платні і ціни і заборону страйків, які захитали економіку. Безуспішне створення уряду консерватистами; по 12 днях соціял демократи в коаліції з комуністами створили знову уряд з новою програмою. Через брак робітника, високі платні, заборонити страйки, затрудни-ти дешевого робітника з балтійських держав, піднести податки на алькоголь і тютюн.

У Японії зростають економічні сповільнення, захитана автомобільна індустрія спадаючий експорт, брак робочої сили, економіка на роздоріжжі. Зростаючий індекс консумпційних цін (3.6 відс.) і платень (5.5 відс., найбільше від одинацятьох років) степенують інфляцію, яка м.р. зросла вдвоє, тому піднесено відсоткову стопу три рази до 4.25 відс. ц.р. до 5.25 відс., на що зареаґувала біржа, втратила ц.р. 30 відс. — 250 біл. дол. Продукція авт в березні впала на 2.8 відс., а торговельний дохід у лютому зменшився з 7.2 до 5 біл. дол., в березні перший раз дефіцитовий 183 міл. дол. (м.р. 2.5 біл. дол. доходу), через збільшений імпорт оливи і зменшений експорт. Останньо уряд збільшує індустрію (яка 60 відс. американської) внутрі країни на 750 біл. дол. (25 відс. валової продукції) в той час, як ЗСА на 500 біл. дол. (10 відс. валової продукції). Японські інвестиції у ЗСА від 1985 року зростали, останнього року впали з 20 до 17 біл. дол. і далі спадають. Щоб остаточно наладнати торговельні відносини з Америкою відвідини прем'єра Кайфу і чотиридена конференція міністрів фінансів у Вашінгтоні скінчилася після сімох місяців переговорів згодою Японії на імпорт американських продуктів дерева, високотехнічних продуктів, комп'ютерів, сателітів і ярини-харчів, що зменшить торговельний дефіцит ЗСА, який з Японією виносить 50 біл. доларів річно. З трьох держав, які не імпортують американських продуктів залишилася тільки Індія, бо Бразилія погодилася на це минулого року.

ВЧИТЕЛЬСЬКИЙ СЕМІНАР У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Українська Спілка Професійних Учителів влаштовує в неділю, 10-го червня, семінар присвячений середньошкільній та студентській молоді. Семінар відбудеться в приміщенні Організації Визвольного Фронту, 136 Друга аве. На семінарі розглядатимуться питання обміну українських студентів між ЗСА та Україною. Початок о год. 1.30 по полудні.

Українське Лікарське Товариство Північної Америки

ділиться сумною вісткою зі своїми членами, що дня 30-го травня 1990 р. упокоївся у Бозі

бл. п. д-р мед.

ПЕТРО ХАРУК

колишній голова Іллинойського Відділу УЛТПА (1978-1980)

•

Дружині, Дітям та Родині складаємо глибоке співчуття

Управа Відділу УЛТПА — Чикаґо

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в середу, 6-го червня 1990 р. на 82-му році життя
відійшов у Вічність по короткій і тяжкій недузі

наш Найдорожчий

МУЖ, ВУЙКО І ШВАҐЕР

св. п. мґр прав

МИРОСЛАВ ПАВЛІВ

ПАНАХИДА — п'ятниця, 8-го червня 1990 р. о год. 7.30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 9-го червня 1990 р. о год. 9.45 ранку з церкви св. Юра на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбурґ, Н. Й.

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ЯРОСЛАВУ
сестрінка — ЯРОПОЛКА КАЛИНУ
з дружиною ЛІДІЄЮ
і дальшу Родину

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що по тяжкій і довгій хворобі в суботу, 12-го травня 1990 р.,
упокоїлась у Бозі на 77-му році життя

бл. п.

АНАСТАЗІЯ ЛОЗОВА

нар. в містечку Песьнів, повіт Броди, Україна.

Залишила у смутку:

чоловіка — ТЕОДОЗІЯ
дочку — ІРЕНУ
зятя — ЛЮБОМИРА ТРАЧ
троє внуків
та дальшу Родину в Україні

ПОХОРОН відбувся 15-го травня 1990 р. з української католицької церкви Непорочного Зачаття в Ґемтремку, Миш. з великою присутністю приятелів на цвинтар Interment Resurrection Cemetery

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в середу, 6-го червня 1990 р. відійшла у Вічність

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ І СЕСТРА

бл. п.

ІРЕНА ФРИЗЮК
з роду ВЕРМІНСЬКИХ

нар. 15-го травня 1935 р. в селі Глинне, Лемківщина.

ПАНАХИДА — п'ятниця, 8-го червня, о год. 7.30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин при 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН в суботу, 9-го червня 1990 р. о год. 8.30 ранку з того ж заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтар Sairview, Westfield, N.J.

У глибокому смутку:

муж — ПЕТРО
дочки —
АННА ҐОРКІН з чоловіком МИХАЙЛОМ
ДАРІЯ
МАРТА
внук — ДРАВЕС
сестра — ЛЮБА
брат — ЕВСТАХІЙ
та ближча і дальша Родина в Польщі, Україні, Америці і Канаді

Українське...

(Закінчення зі стор. 2)

її директором, кількакратно був головою УЛТ, редагував журнал „Здоровлє", був автором кількох науково-популярних праць, видав три томи Лікарського збірника. Присвятив багато праці у творенні медичної термінології, був членом найвищої ради здоров'я у Відні. Займався і був активним у розбудженні національного життя серед українців міста Львова, був членом головної управи Національно-демократичної партії, був засновником Міщанського братства та Львівської Русі, був членом головної управи „Просвіти", був членом дирекції Дністра, членом спілки „Діла", дописував до гумористичного журналу „Зеркало", був організатором праці для львівського повіту.

Втомлений важкою працею серед численних воєнних таборів втратив здоров'я. 1916 року поховав свою дружину і того ж року скінчив своє трудолюбиве життя.

Озаркевич був особливою людиною. Сторінки його біографії всеціло покриваються з діяльністю українського лікарського життя, як організованого, так і перед оформленням його організаційно. Д-р Євген Озаркевич замкнув за собою перший період діяльности Українського Лікарського Товариства.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

побратими „неокласики" Зеров, Драй-Хмара, Филипович, у сталінських концтаборах проблеми місця не існувало". До редакційного вступу є ще завваження, що про життєвий та творчий шлях Ю. Клена помістив в „Україні" ще у 1988 році обширну статтю той же автор, що тепер про Л. Мосендза — М. Неврилий, доктор філології з Братіслави. Тепер в 1990 році „Україна" розпочала друкувати „Спогади про неокласиків" і продовження буде в дальших числах.

У „Літературній Україні" органі Спілки Письменників України з 24-го травня, появилася коротка стаття про поета і письменника Миколу Руденка пера Івана Власенка, з фотознімкою поета і передруком без скорочень його широковідомої поеми „Хрест". Напис прикрашений ще і окремим рисунком відповідним до змісту поеми.

Стаття І. Власенка починається промовистим ствердженням що „нарешті через десятиріччя забуття і півпланетну відстань повертається до українського читача Микола Руденко, чи точніше одне з волань письменника до рідного народу, що вилилося в друковане слово на шпальтах тижневика „Літературна Україна". Мабуть так після довгих поневірянь повертається в рідну гавань пошарпаний у жорстоких штормах вітрильник". Далі І. Власенко підкреслює, що М. Руденко написав свою поему ще у 1976 році, коли щойно тепер у 1990 році вперше збирають спогади, документи та пишуть вільно в Україні про Великий голод. Тим поет випередив свою добу „пробиваючи думкою барикади фальші".

„Хрест" М. Руденка" — Закінчує коротку передмову І. Власенко — написаний вже так давно, ставить цей твір в почесний але нечисленний ряд творів, що всупереч загальному самообману, сліпоті та страхові й покорі пробивали барикади фальші на шляху до правди, відкривали страшну й трагічну сторінку в історії українського народу.

МІЖКРАЙОВИЙ КОНҐРЕС МИРЯН

Учасники міжкраєвого конгресу мирян у Любліні.

„Щоб були всі одно" (Йо. 17,21). Під таким кличем в Любліні (Польща) в Реколекційному домі, від 30-го березня до 1-го квітня відбувався конґрес мирян. Це була історична зустріч братів і сестер по крові і вірі, які вперше, після десятиліть не тільки пізнавали себе, але і знаходили спільну мову у важливих питаннях нашої Церкви і мирянського руху.

У конґресі взяли участь представники мирян з України, діяспори і з Польщі. Організатором і господарем цього Конґресу було Українське Християнське Братство св. Володимира з Польщі, яке очолює інж. Олег Гнатюк з Ґданська.

В нарадах взяли участь: з України — голова Комітету Захисту Української Католицької Церкви Іван Гель і член управи поет Ігор Калинець. Від Народного Руху України завідуючий справами релігії Іван Гречко. Від діяспори: Голова УПСО інж. Василь Колодчин з Дітройту (ЗСА) і заступник голови мґр Роман Кравець з Лондону (Англія). Від Тов. „Свята Софія" — заступниця голови д-р Романа Навроцька, голова Товариства „Лемківщина" в Мишиґені (ЗСА) Ліда Колодчин і д-р Микола Ценко (ЗСА). Від Українського Християнського Братства св. Володимира: голова інж. Олег Гнатюк, д-р Володимир Мокрий, проф. Лесів, проф. Степан Козак, мґр Мирослав Чех і редактор журналу „Зустрічі" Богдан Троянівський. Від духовенства і монашества: Єпископ Юліян Вороновський (з чину ОО Студитів з України), Архимандрит ОО Студитів о. д-р Любомир Гузар, Сестра Софія Сеник з Риму і о. Богдан Дрозд — парох в Любліні, 10 питомців, які студіюють теологію в Католицькому університеті в Любліні, 8 Сестер Служебниць і мирян з різних українських осередків у Польщі.

Всіх учасників було понад 60 осіб.

Конгрес проходив під знаком подій, які відбувалися перед ним і під час Конґресу. Кандидати від УНРП і загалом від Демократичного Бльоку на різні пости до місцевих, обласних і республіканських урядів, головно в Західній Україні і в Києві, перемагали великою більшістю голосів (у Львові 83 відс., у Львівській області 90 відс.). По телебаченні зі Львова передавалися вибори осіб з Демократичного Бльоку на посадника міста Львова і голову Міської Ради, та вслід за цим вирішено, що нашою символікою є синьо-жовтий прапор і тризуб. І негайно на львівському ратуші гордо і маєстатично залопотав синьо-жовтий прапор. Завершенням цих радісних новин була вістка з України, що на Великдень собор св. Юра у Львові буде в руках УГКЦ. В додатку саме в час Конгресу почався в Любліні Тиждень української культури. Все це створювало піднесену атмосферу і мало великий вплив на наради Конґресу.

Конгрес відкрив голова Братства св. Володимира Олєг Гнатюк.

Після молитви прочитано письмові привіти від Львівського Митрополита Володимира Стернюка, який дав конгресові своє благословення та висловив надію, що наступний конґрес мирян відбудеться на Україні в Архикатедральному соборі св. Юра у Львові з участю Патріярха Мирослава Любачівського та інших достойників і мирян Української Помісної Греко-Католицької Церкви. З черги прочитано привіт від УПСО і Товариства Св. Софія в Америці. У вступному слові Мирослав Чех з'ясував, що головною ціллю організаторів конгресу було зібрати форум, на якому вперше за багато десятків років могли зустрітися чільні представники мирянського руху з усіх країн світу і шукати уточнення місця і ролі мирян в Церкві.

„Щоб ми всі могли запізнатися, поінформувати про стан нашої Церкви, а зокрема мирянських організацій, поділитися досвідом нашої праці та обмінятися думками про напрямні і координацію праці мирянських організацій в майбутньому. Наш так шумно названий конґрес, — продовжував М. Чех, — повинен бути підготовленням до дійсного конґресу мирян Української Греко-Католицької Церкви, який повинен відбутися на матірних землях, в соборі св. Юра у Львові. Всі наші помисли, думки і мрії та сподівання і вся моральна і матеріяльна допомога є спрямована до Церкви в Україні, де вона встає з катакомб до нового життя. Нашим бажанням є, щоб у висліді цього конґресу виготовити документ: „Миряни Української-Греко-Католицької Церкви", в якому ми точно окреслили б місце і ролю мирян в Церкві. Для опрацьовання такого документу ми пропонуємо вибрати окрему комісію. Цей документ повинен бути одобрений на черговому конґресі мирян, що відбудеться на рідних землях".

Предсідником першого дня конгресу вибрано проф. Степана Козака. В першій доповіді Василь Колодчин накреслив політичну ситуацію в світі, зокрема бурхливі зміни у Східній Европі та їх вплив на українське життя і нашу Церкву. Згадав про тернистий шлях катакомбної церкви, яка сьогодні вступає на новий етап свого росту і розвитку. Доповідач присвятив багато уваги мирянським братствам, товариствам, комітетам і організаціям, а зокрема патріярхальним товариствам, об'єднаним в Українському Патріярхальному Світовому Об'єднанні (УПСО), та поінформував про його мету, структуру і діяльність. Свою доповідь В. Колодчин закінчив ствердженням: „УПСО вповні одобрює заяву владик в Україні з 17-го березня 1990 р. Ми глибоко переконані, що тільки така тверда постава в обороні нашої Церкви приверне їй повні права. УПСО продовжує змагання за повне визнання Апостольською Столицею Києво-Галицького Патріярхату. УПСО закликає владик, духовенство, мирян в Україні і на поселеннях до єдности!

УПСО закликає своїх членів і всіх християн нести моральну і матеріяльну допомогу Церкві в Україні.

УПСО буде продовжувати інформувати західній світ про справжній стан і слушні вимоги Української Греко-Католицької Церкви в Україні.

Молімся за єдність Церкви і народу!"

В другій доповіді на тему „Мирянський рух в Польщі" Олег Гнатюк сказав, що Мирянський рух в Польщі діє ще від 1983 року. Офіційну назву братства прийнято на установчих зборах 29-го липня 1989 року. Братство гуртує переважно інтелігенцію. Так, братство, як і окремі його члени організують наукові сесії, зустрічі, тижні української культури, збирають документи про Українську Церкву в Польщі, підтримують зв'язки з духовенством, з мирянським рухом в діяспорі (УПСО) і в Україні. Нав'язують зв'язки з православними, займаються видавничою діяльністю, організують реколекції, плекають духовне життя. В праці братства особливо прислужився д-р Володимир Мокрий, який є послом до польського парляменту і членом комісії меншин в Польщі. О. Гнатюк перечислив факти, які ясно вказують на те, що і Москва, і Польща вже цілі століття намагаються знищити самостійність нашої Церкви.

В черговій доповіді „Миряни в науці Митрополита Андрея" о. д-р Л. Гузар говорив про мирян в дусі думок Слуги Божого Андрея. З'ясовуючи стан Церкви в Україні від 1945 року, її жорстоке знищення, і тернистий шлях, о. Гузар ствердив, що в цей критичний час нашу Церкву утримували миряни. І сьогодні миряни — це велика сила; в них є колосальний резервуар енергії, яку треба вміло спрямувати у відповідне русло, для добра нашої Церкви і народу. Найбільшою проблемою Церкви в Україні є роз'єднання — головно між католиками і православними. Біда в тому, що ані католики, ані православні не є готові до серйозного діялогу, та що навіть на самих вершинах Церкви як Ватикан, так і члени Екуменічної комісії не мають візії майбутньої Об'єднаної Христової Церкви. О. Гузар вважає, що Мирянський рух в Україні та на поселеннях, разом із духовенством, яке стоїть в парафіях у фронтовій лінії життя Церкви, мають велику і може неповторну нагоду відіграти важливу ролю у формуванні візії майбутньої об'єднаної Церкви і в зближенні та наладнанні тої дуже болючої рани на тілі нашої Церкви.

Мгр Роман Кравець, базуючи свої думки на статуті УПСО, говорив на тему „Сьогодення і завдання мирянського руху в діяспорі". Він наголосив три важливі завдання:

1) Спряти всесторонньому розвиткові УКЦ, як помісної Церкви, завершеної Патріярхатом в лоні Вселенської Католицької Церкви, згідно з постановами II Ватиканського Собору про східні католицькі церкви;

2) Спряти порозумінню і зближенню між українцями різних віровизнань, передовсім між католиками і православними в контексті всесвітнього екуменічного руху;

3) Нести моральну і матеріяльну допомогу Церкві в Україні.

Д-р Володимир Мокрий представив ідейні основи і форми діяльности Українського Братства св. Володимира, які базуються на книгах Святого Письма, релігійно — богословської традиції, оперті особливо на ідеалах київського романтичного Кирило-Методіївського братства, на вченні Рівноапостолів свв. Кирила і Методія та вченні патрона Братства св. Володимира, хрестителя Київської Руси.

Предсідником другого дня конґресу був проф. Лесів.

Іван Гель говорив про Мирянський рух в Україні. Він сказав:

„В історії людства немає народу, який в ім'я Христа та Його віри, в ім'я свободи власної, а рівнож і всіх людей землі вистраждав би, приніс би більше жертв, ніж український. Але про це людству найменше, або цілком невідомо. Господь поклав на Україну особливу місію. Переставши бути суб'єктом історії, цілий народ став Ісподівником Віри, жертвенним ягням для свободи, правди і справедливости".

Доповідач перечислив мільйонові жертви від 1932-1933 рр. по сьогоднішній день, зупинився на ролі мирян у збереженні нашої національної ідентичности. Нині в Україні діють такі мирянські організації: Комітет оборони УГКЦ, Марійське Товариство Милосердя та Братство св. Володимира.

Розказав про широко закроєні акції комітету: зібрано 120 тисяч підписів за леґалізацію УГКЦ, зорганізовано багатотисячні демонстрації в Стрию (30,000) в Підлиссі (50,000) і врешті у Львові 17-го вересня 1989 р. за участю 250,000 мирян. Ця демонстрація остаточно вирішила леґалізацію УГКЦ, що і сталося 28-го листопада 1989 року.

І. Гель інформував про масовий перехід священиків і цілих парафій РПЦ в лоно УГКЦ. При тому зауважив, що не відбувається це безболісно. Інспіровані патріярхією РПЦ, шовіністичними імперськими колами і КҐБ, за останні місяці постають у Західній Україні різні православні церкви: УПЦ на чолі з Філаретом, УАПЦ, УП Козацька Церква, УП Незалежна Церква, які послуговуються національною символікою і прикриваються політичними фразами, щоб баламутити народ, вводити замішання і провокувати релігійну боротьбу. При тому ведеться брутальна пропаґанда (лайка) проти УГКЦ, мовляв вона польська і веде до денаціоналізації. Все це в деяких околицях приводить до горожанської війни". Цей стан значно погіршився від останньої зустрічі чотиристоронньої комісії (представники Ватикану, РПЦ, УПЦ і УГКЦ), на якій представники Ватикану погоджуються повернути православним церкви, які вже були в посіданні УГКЦ". І. Гель закінчив свою доповідь словами: „Не буде сильної Української Церкви без самостійної української держави і не буде сильної української держави без сильної Української Церкви".

Дві наступні доповіді були присвячені братствам.

Проф. С. Козак говорив про Кирило- Методіївське братство, про його глибокі релігійні основи, про вплив місіонізму і філософської думки братчиків, зокрема Костомарова на дальший розвиток української політичної і релігійної думки.

Мирослав Чех проаналізував українські церковні братства XVI — XVIII століть, які твердо обороняли права Української Церкви. На традиціях цих братств організуються і працюють мирянські рухи сьогодні.

Сестра Василіянка Софія Сеник з Риму у доповіді: „Церква у пошуках своєї тотожности" радила повертатися до духовних джерел Церкви Київської Руси, студіювати їх і зберігати.

Іван Гречко дуже цікаво говорив про українську народну побожність. Він сам уродженець Гуцульщини, побудував свою доповідь на духовності і віруваннях тої частини української землі. Ілюструючи цікавими і незвичайно оригінальними мотивами на різні потреби, яких навчився від своєї бабусі на селі, він вказав на глибоку побожність нашого народу.

Підсумовуючи наради конґресу, Богдан Троянівський прочитав проєкт документу „Миряни в УКЦ". Над цим документом буде працювати окрема комісія, вибрана конґресом, головою якої є Б. Троянівський. Цей документ у його остаточній формі буде представлений до обговорення наступному конґресові мирян.

Мирослав Чех прочитав звернення від учасників конґресу до Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана Любачівського і до єрархії Помісної УКЦ в діяспорі та до Владик в Україні. М. Чех прочитав проєкт резолюції, який був прийнятий одноголосно.

В рамках конґресу відбувся незвичайно цікавий вечір поезії видатного поета-правозахисника Ігоря Калинця з України.

Під час конґресу Владика Юліян Вороновський, Архимандрит Л. Гузар у співслуженні з о. Б. Дроздом і дияконом Богданом Степаном відслужили у каплиці реколекційного дому дві Літургії св. Івана Золотоустого і Літургію Преждеосвящених Дарів, на яких Владика Юліян виголосив проповіді. На Богослуженнях чудово співали наші питомці Богословія.

Ще слід згадати, що частинні кошти конґресу мирян і Тижня української культури, як рівно ж організаційні і видавничі видатки братства, покрили: Товариство „Свята Софія" зі ЗСА, УПСО, Товариство Лемківщина з Мишиґену (ЗСА), фундація „Ценко Добро Творити" і Товариство „Самопоміч" з Дітройту.

На конґресі мирян в Любліні зустрілися представники мирянських організацій, які ніколи себе не бачили, а все таки в основних питаннях нашої Церкви і праці мирянського руху знайшли спільну мову.

В цілому належиться признання братству св. Володимира за ініціятиву і великий труд, вкладений у підготовлення і проведення цього конґресу.

В. Колодчин

● РОЗШУКИ ●

Дзюба Люба, внучка рідної сестри Теклі, пошукує СЛЕПЕЦЬ КСЕНЮ ФЕДОРІВНУ з дому МАТЛА, ур. 1893 р., виїхала 1920 р. Старший син на ім'я Йосиф. Хто знав би про них прошу писати на адресу:
Тернопіль
ул. Лесі Українки, дім 13, кв. 30
Дзюба Любов Григорівна
Народжена 1971 року.

Приниження...

(Закінчення зі стор. 2)

'Про мови народів СРСР'. Цей закон перекреслює здобутки перебудови в національній політиці; реанімує засуджені народами СРСР імперські методи розв'язання мовної проблеми, суперечить принципам суверенності союзних республік. У позолоченій обгортці словес про національну справедливість захована стара концепція однієї урядової мови для всього Союзу. Стаття четверта першого розділу Закону проголошує: „Зважаючи на умови, що історично склалися, і з метою забезпечення загальносоюзних завдань російська мова визнається на території СРСР офіційною мовою СРСР і використовується як засіб міжнаціонального спілкування. Ми добре знаємо, як валуєвські укази та циркуляри радянських союзних міністрів творили умови, які принижували українську мову і витісняли її з усіх найважливіших сфер життя українського народу. Знаємо, якою була історія, що привела мільйони українців до втрати найдорожчого — рідної мови, а з нею і національної гідности. Це історія насильницького винародовлення української нації, історія тотальної русифікації багатьох національних груп, що проживають в Україні. Це історія лицемірного сусловського інтернаціоналізму, який проголошував рівність і братерство мов, а насправді робив усе, щоб за допомогою фальшивої антигуманної теорії й практики 'двоязичія' народів створити єдиний народ — моноліт унітарної держави, імперії з одною мовою і культурою, звичайно ж, російською".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЧЕРВНЯ 1990 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Avenue. Звіт делегатів з 32-ої Конвенції УНСоюзу. Проситься про численну участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рек. секр.